

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/346/2014
Identifikačné číslo spisu:	8209206062
Dátum vydania rozhodnutia:	24.06.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:8209206062.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu S., bývajúceho v G., zastúpeného advokátskou kanceláriou GRMAN & PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO: 36 861 553, proti žalovanému S., bývajúcemu v S., o 1.300 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 4 C 71/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 22. mája 2014 sp. zn. 12 Co 53/2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 22. mája 2014 sp. zn. 12 Co 53/2013 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Bardejov rozsudkom zo 7. novembra 2012 č.k. 4 C 71/2010-147 zamietol žalobu ktorou sa žalobca domáhal zaplattenia sumy 1.300 Eur s príslušenstvom a tiež vzájomný návrh žalovaného, ktorým sa žalovaný domáhal zaplattenia sumy 5.300 Eur. Rozhodnutie o trovách konania ponechal na samostatné rozhodnutie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Zamietnutie žaloby žalobcu odôvodnil ustanoveniami § 46, § 48, § 49, § 488, § 489, § 588, § 597, a § 599 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vecne tým, že medzi účastníkmi bola 5. júna 2009 platne uzatvorená kúpna zmluva, predmetom ktorej bol stroj na výrobu pirôžkov, s dohodnutou kúpnu cenou vo výške 2.300 Eur (správne 3.300 Eur - pozn. dovolacieho súdu), pričom suma 2.000 Eur bola žalovaným uhradená pri podpise zmluvy a suma 1.300 Eur bola splatná 5. septembra 2009. Námietku žalovaného týkajúcu sa neplatnosti predmetnej zmluvy pre nesprávne uvedenie výrobného čísla stroja v zmluve nepovažoval súd za dôvodnú, pretože žalobca mal len jeden stroj na výrobu pirôžkov a ten si žalovaný aj odniesol, žalovaný v konaní nepreukázal, že od kúpnej zmluvy platne odstúpil a zmluva nebola uzatvorená v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok. Súd prvého stupňa však mal preukázané, že predmetný stroj nebol funkčný na ktorú skutočnosť nebol pri jeho kúpe žalovaný žalobcom upozornený a žalovaný musel vynaložiť finančné prostriedky na jeho opravu. Keďže žalovaný musel vynaložiť sumu 2.300 Eur na to, aby bol stroj schopný prevádzky, súd dospel k záveru, že žalovanému vzniklo právo na primeranú zľavu z dojednanej ceny, ktorú na základe úvahy určil vo výške 1.300 Eur, pričom takýmto spôsobom usporiadal vzájomné vzťahy účastníkov konania, keď kúpna cena 2.000 Eur je dostatočná za predmetný stroj a zvyšok zodpovedá úmerným nákladom na opravu stroja a obnáša aj podnikateľské riziko.

Vzájomný návrh žalovaného zamietol z dôvodu, že žalovaný nepreukázal vznik škody, zavinenie žalobcu a príčinnú súvislosť medzi škodou a konaním žalobcu.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove, rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, ktorou bola žaloba žalobcu zamietnutá, potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že predmetom konania je zaplatenie kúpnej ceny zo zmluvy uzatvorenej 5. júna 2009, predmetom ktorej bol stroj na výrobu pirôžkov výrobné číslo M. a miešač, výrobné číslo XXXXX/XX za cenu 3.300 Eur, keď pri uzatvorení kúpnej zmluvy žalovaný zaplatil sumu 2.000 Eur a suma 1.300 Eur bola splatná do 3 mesiacov. Odvolací súd uviedol, že pri posúdení nároku žalobcu je potrebné vychádzať z ustanovenia § 588 a nasl. Občianskeho zákonníka, podľa ktorého kúpnu zmluvou vznikne predávajúcemu povinnosť predmet kúpy kupujúcemu odovzdať a kupujúcemu povinnosť predmet kúpy prevziať a zaplatiť zaň predávajúcemu dohodnutú cenu. Uviedol, že aj keď Občiansky zákonník nevyžaduje písomnú formu kúpnej zmluvy, dôležité je to, čo je uvedené v predmetnej písomnej zmluve z 5. júna 2009, t.j., že sa predáva stroj na výrobu pirôžkov výrobné číslo M. a miešač výrobné číslo XXXXX/XX, zatiaľ čo podľa znaleckého posudku č. X/XXXX znalca Ing. Z. u žalovaného sa nachádza stroj na výrobu pirôžkov typ zariadenia M., s rokom výroby 1993 a miestom výroby V. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný vlastní iný stroj s iným výrobným číslom ako je uvedené v kúpnej zmluve, preto ak žalobca žiada zaplatiť kúpnu cenu za stroj s výrobným číslom M. a miešača, žiada zaplatiť za stroj, ktorý žalovanému nedodal. Odvolací súd zdôraznil, že uvedenie výrobného čísla nie je len formalitou pri písomnej zmluve, ale je to identifikačný údaj predmetu kúpy. Identifikácia predmetu kúpy je podstatnou náležitosťou zmluvy, bez ktorej by zmluva nebola platná. Ak podľa § 588 Občianskeho zákonníka kúpna zmluva znamená povinnosť predávajúceho predat' predmet kúpy a u kupujúceho povinnosť zaplatiť predmet kúpy, potom z hľadiska písomného prejavu uvedeného v písomnej kúpnej zmluve žalobca žiada zaplatiť za iný stroj ako je uvedené v kúpnej zmluve. Preto ak súd prvého stupňa žalobu zamietol, je jeho rozhodnutie vecne správne, aj keď z iného dôvodu.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, navrhol ho zmeniť a žalobe vyhovieť. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. (že ide o zmeňujúce rozhodnutie), dôvodnosť z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom) a z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Namietanú vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. bolo potrebné vidieť v tom, že odvolací súd dospel k rozdielnemu skutkovému zisteniu ako súd prvého stupňa bez toho, aby sám vykonal akékoľvek dokazovanie, resp. dokazovanie opakoval alebo doplnil a umožnil žalobcovi realizáciu jeho procesných práv. Uviedol, že zatiaľ čo súd prvého stupňa námietku žalovaného týkajúcu sa neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu uvedenia iného výrobného čísla považoval za nedôvodnú, odvolací súd dospel k odchylnému skutkovému zisteniu bez toho, že by si pre takýto záver zadovážil dostatočný podklad vykonaním alebo zopakovaním dokazovania, čím porušil ustanovenie § 213 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa. Tým, že odvolací súd nepostupoval podľa ustanovenia § 213 ods. 3 až 5 O.s.p., porušil procesné práva účastníka konania, porušil ústavou garantované právo na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) a právo na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru), pretože porušil zákonom stanovený postup vedenia konania a vykonávania dokazovania, čo malo za následok, že žalobcovi bola odňatá možnosť realizácie podstatných procesných práv a to najmä právo vyjadriť sa k navrhovaným a vykonaným dôkazom. Úvahy odvolacieho súdu uvádzané v odôvodnení napadnutého rozsudku považuje za zmätočné, keď na jednej strane uvádza, že žalovanému nebol dodaný stroj dohodnutý v kúpnej zmluve, na druhej strane má pochybnosti o tom, či predmetom kúpnej zmluvy je stroj s identifikačnými údajmi uvedenými v písomnej zmluve alebo stroj, ktorý sa teraz nachádza u žalovaného, pričom v odôvodnení rozsudku sám spochybňuje svoje skutkové zistenia, pričom však žiadne dokazovanie nevykonal. Pokiaľ sa odvolací súd odvoláva na znalecký posudok č. 9/2011 a porovnáva typ zariadenia stroja (M.) v ňom uvedený, s výrobným číslom stroja (M.) uvedeným v kúpnej zmluve, ide o dva rozdielne druhy údajov, ktoré nemožno vzájomne porovnávať. Znalecký posudok bol vypracovaný dva roky po uzatvorení kúpnej zmluvy a nevypovedá nič o tom, čo bolo predmetom kúpnej zmluvy. Žalobca splnil svoj záväzok z kúpnej zmluvy a preto žalovaný je povinný doplatiť zostávajúcu časť kúpnej ceny. Záver odvolacieho súdu, že žalovanému nevznikla povinnosť

zaplatiť zostávajúcu časť kúpnej ceny vo výške 1.300 Eur, je preto nesprávny.

Žalovaný nevyužil svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu žalobcu, a písomné vyjadrenie nepodal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods.1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie tiež prípustné proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovolateľ uvádza, že jeho dovolanie je procesne prípustné podľa § 238 ods. 1 O.s.p., pretože síce odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, avšak z iných dôvodov, preto má povahu zmeňujúceho rozsudku.

Prípustnosť dovolania proti zmeňujúcemu rozsudku (§ 238 ods. 1 O.s.p.) je založená na rozdielnosti rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa. O rozdielne rozsudky ide vtedy, ak oba sudy inak posúdili okolnosti významné pre rozhodnutie veci, v dôsledku čoho rozdielne určili alebo deklarovali práva a povinnosti účastníkov. Odlišnosťou sa pritom nemá na mysli rozdielne právne posúdenie veci, pokiaľ nemalo vplyv na obsah práv a povinností účastníkov, ale záver súdu odlišne konštituujujúci alebo deklarujúci práva a povinnosti v právnom vzťahu účastníkov. Pre posúdenie, či ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, nie je významné formálne hľadisko (ako odvolací súd formálne rozhodol alebo ako formálne svoj výrok označil), ale obsahové hľadisko (vzájomný vzťah rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa v tom zmysle, či práva a povinnosti účastníkov v danom právnom vzťahu posúdili odlišne). Významné nie je ani to, či vo výrokoch rozsudkov súdov oboch stupňov sú alebo nie sú zvolené rovnaké formulácie - aj v tomto zmysle je rozhodujúce obsahové hľadisko. Pokiaľ odvolací súd vo svojom rozsudku posúdil práva a povinnosti účastníkov daného právneho vzťahu rovnako (zhodne), nejde o zmeňujúci rozsudok, ale o potvrdzujúci rozsudok.

Z porovnania výrokovej časti rozsudkov oboch stupňov v predmetnej veci je zrejmé, že odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej, žalobu žalobcu zamietajúcej časti potvrdil. Pri riešení otázky prípustnosti dovolania žalobcu preto vychádzal dovolací súd z toho, že dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ani proti rozsudku, ktorému by predchádzalo dovolacie konanie, a napokon ani proti takému potvrdzujúcemu rozsudku, vo výroku ktorého by bola vyslovená prípustnosť dovolania. Jeho prípustnosť preto z ustanovení § 238 ods. 1, 2, 3 O.s.p. vyvodiť nemožno.

Dovolací súd vzhľadom na § 242 ods. 1 O.s.p. ďalej skúmal, či procesná prípustnosť dovolania nevyplýva z § 237 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014 (ďalej len „§ 237 O.s.p.“), v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu

odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalobca existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto ani z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na žalobcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závažný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci ide z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci nepostupoval v súlade s právnymi predpismi a žalobcovi znemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Žalobca v dovolaní namietal, že konanie pred odvolacím súdom trpí vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. z dôvodu, že odvolací súd potvrdiac rozsudok súdu prvého stupňa z iných dôvodov, posúdil vec rozdielne než súd prvého stupňa, vychádzajúc zo skutočnosti, že žalobca žalovanému nedodal stroj na výrobu pirôžkov v zmysle uzatvorenej kúpnej zmluvy. Táto jeho výhrada podľa dovolacieho súdu je dôvodná.

V posudzovanej veci súd prvého stupňa zamietol žalobu o zaplatenie sumy 1.300 Eur z titulu doplatenia kúpnej ceny za predaný stroj na výrobu pirôžkov vychádzajúc z právneho posúdenia platnosti kúpnej zmluvy z 5. júna 2009 uzatvorenej medzi účastníkmi konania (§ 588 a nasl. Občianskeho zákonníka), keď žalovaným namietanú skutočnosť, uvedenie iného výrobného čísla stroja v zmluve oproti výrobnému číslu uvedenom v znaleckom posudku nepovažoval za dôvodnú, pretože akúkoľvek zámenu takéhoto stroja (žalovaným dvakrát obhliadnutým) za iný stroj, považoval za vylúčenú. Sumu vo výške 1.300 Eur považoval za zľavu primeranú kvalite dodaného stroja (§ 597 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd potvrdil zamietajúci rozsudok súdu prvého stupňa vychádzajúc z odlišného právneho posúdenia veci o totožnosti predmetného stroja konštatujúc, že žalobca nedodal žalovanému stroj na výrobu pirôžkov s výrobným číslom uvedeným v písomnej zmluve, preto nesplnil svoju povinnosť (vyplývajúcu mu z ustanovenia § 588 Občianskeho zákonníka) odovzdať kupujúcemu predmet kúpy a preto žalovaný nemá povinnosť doplatiť mu sumu 1.300 Eur.

V zmysle ustanovenia § 79 ods. 1 O.s.p. návrh má obsahovať pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, ktorými žalobca odôvodňuje opodstatnenosť uplatneného nároku. V konaní na plnenie je preto povinný uviesť skutočnosti, z ktorých vyvodzuje toto svoje právo. Pretože súd je viazaný len petitom návrhu, môže deklarovať právo žalobcu na plnenie aj z iných dôvodov, vyplývajúcich zo skutočností, ktoré neboli v žalobe uvedené a ani neskôr účastníkom tvrdené, ak ich inak z dokazovania

zistil. Takémuto rozhodnutiu však musí predchádzať zákonné konanie (fair process), t.j. taký postup súdu, v ktorom je zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov. Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcich. Ide o procesné práva, ktoré môže účastník uplatniť nielen v konaní na súde prvého stupňa, ale aj v odvolacom konaní. Realizácia týchto práv v odvolacom konaní je však znemožnená, ak odvolací súd v konaní na plnenie, potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh zamietnutý, z iného právneho dôvodu vychádzajúceho zo skutočností, ktoré neboli žalobcom tvrdené a ani prvostupňový súd sa nimi vo svojom rozhodnutí nezaoberal a ku ktorým sa neúspešný žalobca nevyjadroval, pretože k tomu nemal dôvod. Až z rozhodnutia odvolacieho súdu sa žalobca dozvedel, že odvolací súd vyvodil svoj iný právny záver zo skutočností prvostupňovým súdom hodnotených ako celkom nevýznamných. V tomto štádiu už nemal možnosť zaujímať k nim stanoviská, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie alebo aspoň spochybnenie a vyjadrovať sa aj k ich právnej relevantnosti vo vzťahu k predmetu konania. Znemožnenie realizácie procesných práv účastníka v takomto prípade je prakticky dôsledkom nerešpektovania ústavného princípu dvojínštančnosti občianskeho súdneho konania odvolacím súdom, lebo účastníkovi konania odopiera možnosť prieskumu správnosti nových, poprípade - z pohľadu súdu prvého stupňa - dosiaľ bezvýznamných (z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom však rozhodujúcich) skutkových zistení.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 209/1992 Zb.) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa § 1 O.s.p., upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p., ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

V zmysle § 122 ods. 1 O.s.p. súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Z ustanovenia § 125 O.s.p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 213 ods. 3 O.s.p., ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje

sám.

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť (inak vyhodnotiť) vykonané dokazovanie) napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa, bez toho, aby vo veci vykonal v potrebnom rozsahu dokazovanie.

Ak sa však odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovat' a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o neopodstatnenosti návrhu a jeho zamietnutiu, dospel v podstate iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom z 22. mája 2014, na ktorom bolo aj meritórne rozhodnuté totiž vyplýva, že krajský súd na tomto pojednávaní okrem oboznámenia priebehu dovtedajšieho konania a „čítania obsahu spisu“, žiadne ďalšie dokazovanie nevykonával, pričom nevypočul v súlade s ustanovením § 131 ods. 1 O.s.p. ani na pojednávaní prítomného žalovaného ako účastníka konania. Ako vyplýva z dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu inak posúdil skutkový stav ako ho posúdil okresný súd, výlučne s dôrazom na uvedenie výrobného čísla predmetného stroja v písomne vyhotovenej kúpnej zmluve (bez jednoznačného zistenia, či ide skutočne o výrobné číslo), oproti „výrobnému číslu“ uvedenému v znaleckom posudku z 22. augusta 2011 č. X/XXXXX, z ktorého inak vyplýva, že predmetný stroj bol vyrobený v roku 1993 a uvedený do prevádzky 1. júla 1970 (?). Dovolací súd poznamenáva, že predmetný znalecký posudok bol vypracovaný znalcom Ing. Z. na základe objednávky žalovaného za účelom stanovenia všeobecnej hodnoty predmetného stroja a žalovaný bol založený do súdneho spisu prípisom z 26. septembra 2011, doručeným súdu 27. septembra 2011. Vzhľadom k tomu, že predmetný znalecký posudok nebol vypracovaný znalcom ustanoveným súdom v tomto súdnom konaní, bolo ho možné posudzovať len ako listinný dôkaz. Odvolací súd však pri svojom rozhodovaní vychádzal práve z tohto listinného dôkazu (napriek tomu, že zo zápisnice z pojednávania nevyplýva zopakovanie dokazovania týmto listinným dôkazom) a bez zistenia, či žalovaný od žalobcu získal ten stroj, ktorý bol osobne obhliadnuť a na kúpe ktorého sa spolu dohodli, alebo stroj iný, pričom skutočnosť, že žalovaný od žalobcu stroj na výrobu pirôžkov získal v konaní doteraz nikto nespochybnil.

Podľa § 129 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie.

V danom prípade krajský súd konal a rozhodoval na pojednávaní, pričom zasadal v trojčlennom senáte. Preto účastníci konania mali právo na to, aby sa mohli k dôkazom vykonaným v odvolacom konaní vyjadriť. Na tomto ich práve nič nemení skutočnosť, že dôkazy boli prípadne vykonané už aj okresným súdom, pričom už vtedy mali možnosť sa k nim vyjadriť, pretože mali právo na to, aby sa cielene vyjadrili k opakovaným dôkazom z pohľadu posúdenia otázky, či došlo, alebo nedošlo k plneniu v zmysle písomnej zmluvy, príp. či mohlo dôjsť k plneniu na základe ústnej zmluvy. Krajský súd mal účastníkov konania viesť ku kontradiktórnej výmene názorov na túto otázku. Právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom je súčasťou základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 2

ústavy.

Výkonanie listinných dôkazov postupom podľa § 129 ods. 1 O.s.p. má pri senátnom rozhodovaní aj ten význam, že sa účastníci konania môžu presvedčiť, či listinné dôkazy boli prečítané (resp. oznámený ich obsah) v súlade s ich skutočným obsahom tak, aby všetci členovia senátu získali o nich presnú informáciu. Výkonanie dokazovania listinným dôkazom (znaleckým posudkom) odvolacím súdom z obsahu zápisnice o pojednávaní nevyplyva, pretože len skonštatovanie existencie takéhoto dôkazu nemožno považovať za vykonanie dokazovania v zmysle ustanovenia § 129 Ods. 1 O.s.p. Prítom odvolací súd pri svojom rozhodovaní považoval tento dôkaz za kľúčový, keď z neho vyvodil záver, že žalobca svoj zmluvný záväzok nesplnil.

Napokon treba v tejto súvislosti zdôrazniť, že jednoznačné znenie § 213 ods. 3 O.s.p. ani neumožňuje taký výklad, podľa ktorého by sa povinnosť opakovať dokazovanie mala vzťahovať len na niektoré druhy dôkazov.

Z uvedeného vyplýva, že krajský súd postupoval v priamom rozpore so znením ustanovenia § 213 ods. 3 O.s.p., a teda sa natoľko odchyľil od jeho znenia, že zásadne poprel jeho účel a význam, keď dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako okresný súd bez vykonania vlastného dokazovania v odvolacom konaní. K odlišnému hodnoteniu dôkazu má odvolací súd povinnosť poskytnúť účastníkovi možnosť sa k nemu vyjadriť. Ak tak neurobí, možno považovať jeho odchýlné skutkové závery za nepodložené, urobené v rozpore s § 132, § 211 a § 213 O.s.p. a v takom prípade je odvolacie konanie postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Procesná vada podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 243b ods. 1 O.s.p.

Dovolací súd poznamenáva, že v súčasnom štádiu konania mu neprislúcha hodnotiť skutkové a na ne nadväzujúce právne závery odvolacieho súdu. Námietskami v tomto smere dovolateľom vznesenými sa preto nemohol zaoberať.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.